

Továbbképzés az új típusú antikoagulánsok (NOAC-ok) klinikai alkalmazásáról és a laboratóriumi követés lehetőségeiről

2017. október 13-án - a Nemzetközi Trombózis Világnapon - került megrendezésre a Magyar Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság (MLDT) és a Magyar Thrombosis és Haemostasis Társaság (MTHT) közös szervezésében a "Fókuszban az antikoagulálás: klinikai és laboratóriumi szempontok" című szakmai nap. A rendezvény célja az volt, hogy ez elmúlt néhány évben egyre szélesebb körben alkalmazott új típusú orális antikoaguláns (NOAC) készítmények terápiás használatáról és laboratóriumi módszerekkel történő monitorozásáról hazai és nemzetközi szakemberek előadásain keresztül betekintést nyerjünk és megvitassuk az ezzel kapcsolatos jelenlegi hazai helyzetet. A szakmai nap sikerességét jól mutatja, hogy csaknem százan ültek a hallgatóság soraiban. Rendezvényünket nemcsak labordiagnosztikai szakemberek, hanem belgyógyászok, háziorvosok, sürgősségi szakemberek is egyaránt megtisztelték, akik nap mint nap szembesülnek a NOAC gyógyszerekkel történő antikoagulálás „nehézségeivel”, ami egyelőre más európai országban sem megoldott.

A rendezvény moderátora Dr. Kappelmayer János (Debreceni Egyetem, LMI) volt, aki felvezetőjében felhívta a figyelmet egy, a témában az Orvosi Hetilap 160. évében a Szerkesztőség felkérésére készült, éppen nyomtatás előtt álló összefoglaló tanulmányára. Az *új orális antikoagulánsokkal történő kezelés laboratóriumi vonatkozásai* című összefoglaló tanulmányt a szervező társaságok weboldalaikról elérhetővé teszik a NOAC nap résztvevői számára. A program során négy hazai és három nemzetközi szakember előadását hallhattuk. Dr. Pfliegler György (Debreceni Egyetem, Ritka Betegségek Tanszék) - a szakmai nap felvezető előadásában - ismertette a NOAC-ok helyét és szerepét a trombózis megelőzésében és kezelésében. Dr. Ann-Helen Kristoffersen (Haukeland University Hospital, Bergen, Norvégia) a régi és új típusú antikoagulánsok eltérő farmakokinetikai és farmakodinámiai tulajdonságait mutatta be. A Norvég Thrombosis és Haemostasis Társaság és a Norvég Nemzeti Egészségügyi Hatóság antikoaguláns szakértői csoportjának szakértője a NOAC használat norvég helyzetképét is bemutatta. Nagy figyelmet érdemel az a norvég megközelítés, hogy a NOAC monitorozás klinikai hasznosságával kapcsolatos egyértelmű bizonyítékok közléséig Norvégiában a szakemberek nem fogalmazzak meg ajánlásokat a NOAC monitorozásával kapcsolatban. NOAC laboratóriumi monitorozás csak a fővárosban érhető el, ugyanakkor a háziorvosok és klinikusok számára egy részletes, táblázatos, praxisban is könnyen kereshető NOAC adatbázist gondoznak azért, hogy a helyes klinikai gyakorlathoz szükséges „up-to-date” ismeretek minél szélesebb klinikusi körben legyenek azonnal elérhetők. Ezt követően a két rendező Társaság Elnök Asszonya Dr. Ajzner Éva (Jósa András Kórház, Nyíregyháza) és Dr. Bereczky Zsuzsanna (Debreceni Egyetem, KLIK Tanszék) a NOAC monitorozás hazai helyzetéről számolt be ismertetve egyúttal a magyar laborokban végzett országos kérdőíves felmérés eredményét. Előadásaikból egyértelművé vált, hogy bár a hagyományos véralvadási szűrőtesztek nem alkalmasak a NOAC kezelés monitorozására, ugyanakkor hazánkban is elérhetők a NOAC monitorozásra alkalmas laboratóriumi tesztek. Kérdés, hogy milyen laboratóriumokban szükséges ezek rendelkezésre állását biztosítani. A kérdőíves felmérés szerint, melyben 66 hazai laboratórium megkeresését követően 39 (59%) válasza került feldolgozásra, jelenleg 7 hazai laboratóriumban (a négy egyetemi laboratórium mellett egy budapesti országos intézmény és két megyei laboratórium) folyik valamilyen szintű NOAC monitorozás. A monitorozás hazai lehetőségeinek ismerete mindenképpen segítség mind a laboratóriumi szakemberek, mind a klinikusok munkájában.

Dr. Andreas Hillarp (Halland Hospital, Halmstad, Svédország), aki az Equalis svéd koagulációs expert csoportjának tagja és a "World Federation of Haemophilia Laboratory Science Committee" egykori elnökhelyettese a NOAC terápia laboratóriumi követésének diagnosztikai lehetőségeiről beszélt kitérve a svédországi gyakorlatra. A NOAC monitorozás gyakorlata régióként változik Svédországban, a hazánkhoz hasonló kis számban végzett NOAC tesztelési gyakorlattól az igen sok NOAC monitorozást végzőkig. A svéd szakemberek a monitorozás nélkül végzett NOAC kezelés klinikai eredményességét igazoltan nem tartják rosszabbnak a K-vitamin antagonistákkal (hazánkban leginkább syncumar) végzett antikoagulálással szemben. Ugyanakkor sokan felvetik a lehetőségét annak, hogy a laboratóriumi monitorozással végzett NOAC kezelés talán tovább javíthatná a klinikai eredményességet, melynek bizonyítására azonban klinikai tanulmányok szükségesek. A NOAC-ok követésének nemzetközi minőségbiztosítási körvizsgálatairól Dr. Piet Meijer az ECAT igazgatója és szakmai vezetője (Voorschoten, Hollandia) adott tájékoztatást. Az ECAT egyike a világszerte is elismert néhány koagulációs tesztekre specializálódott külső minőségbiztosítási (EQA) szervezeteknek. A NOAC monitorozási programjukban sok száz laboratórium vesz részt, köztük a hét NOAC monitorozó magyar laboratórium egyike is. A számos nemzetközi véralvadási tanulmányban résztvevő szakember bemutatta előadásában, hogy a NOAC tesztek külső minőségbiztosítása jól megoldott. A szakmai nap zárásaként Dr. Rázsó Katalin, a Debreceni Egyetem, Belgyógyászati Intézet egyik vezető hemosztazeológusa a NOAC terápia veszélyeiről, azok megelőzéséről és kezeléséről számolt be. Az előadó klinikai esetismertetésekkel mutatta be a résztvevőknek a NOAC terápia során felmerülő klinikai nehézségeket, és azt, hogy a NOAC szintek meghatározása bizonyos helyzetekben kiemelten fontos, ezáltal a laboratórium hatékonyan képes segíteni ezen helyzetekben a klinikai döntéshozatalt.

Az előakkreditált (14 kredit pontértékű) rendezvényt a Nemzetközi Thrombosis és Haemostasis Társaság (ISTH) is szakmai eseményként fogadta be. Valamennyi előadás diaanyaga a résztvevők számára elérhető a szervező társaságok weboldalain.

A szakmai nap a rendező két tudományos társaság kiváló együttműködésének eredménye, melynek lebonyolításában az adminisztrációt és könyvelést segítők és az MLDT weboldalának kongresszusi regisztrációt segítő modulja is kiválóan vizsgáztak. A szakmai nap mecenatúrájáért pedig a Siemens Magyarország Kft.-t és a Diagnosticum Zrt.-t illeti a köszönet.

Nyíregyháza-Debrecen, 2017. november 15.

Dr. Ajzner Éva
az MLDT elnöke

Dr. Bereczky Zsuzsanna
az MHTT elnöke